

คุณมีอนว่าระบบการศึกษาของไทยมุ่งเน้นพัฒนาการทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีมากกว่าพัฒนาการทางจิตใจของเยาวชน

2. ปัญหาด้านการประสานงานระหว่างพุทธจักรกับอาณาจักร

ตั้งแต่สมัยโบราณถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปูลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาศิลปวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งการอบรมศีลธรรมจรรยา มีศูนย์กลางอยู่ในวัด และมีพระสงฆ์เป็นครูผู้สอน ผู้ที่มีโอกาสได้ศึกษาอ่านเรียนในสมัยโบราณจึงมีแต่ผู้ชายเท่านั้น ส่วนผู้หญิงก็ช่วยบิดามารดาทำงานบ้าน เช่นปักถักร้อย หรือถูกส่งเข้าไปอบรมความเป็นกุลศรีและวิชาการเรือนต่าง ๆ ในวงศ์ของเจ้านายฝ่ายสตรี

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา รัฐได้มีบทบาทจัดการศึกษาของประชาชนแทนวัดและพระสงฆ์ ประกอบกับวิทยาการตะวันตกได้หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทย ชาวต่างด้าวได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ พระสงฆ์ถูกยกเป็นผู้ดูแลลังทังวิทยาการและความรู้ทันสมัยในสายตาของชาวต่างด้าว แต่รัฐเริ่มมองเห็นว่าการศึกษาของประชาชนเป็นเรื่องของรัฐ ส่วนการศึกษาของพระเป็นเรื่องของวัด ไม่เกี่ยวข้องกัน ทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานระหว่างพุทธจักรกับอาณาจักร รัฐไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของพระสงฆ์และสามเณร และให้ความสนใจสนับสนุนการศึกษาเฉพาะของชาวต่างด้าว ไม่ได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง พระสงฆ์ก็ขาดความรู้ในการอบรมสั่งสอนและแก้ปัญหาของชาวบ้าน ตลอดจนไม่สามารถสื่อความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ กับชาวบ้านได้

3. ปัญหาของสังคมยุคใหม่

ปัญหาของสังคมยุคใหม่เป็นปัญหาที่เกิดจากการดำรงชีวิตของคนไทยหลังจากการรับเอาความเชริญทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย ปัญหาเหล่านี้อาจพิจารณาได้เป็น 3 ประเด็น คือ ปัญหาด้านวัฒนธรรมและบริโภคนิยม ปัญหาการอพยพของแรงงานชนบทเข้าสู่เมืองหลวง และปัญหาโสแกน

ปัญหาด้านวัฒนธรรมและบริโภคนิยม

เมื่อความเชริญทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีจากตะวันตกหลั่งไหลเข้าสู่เมืองไทย ก็ได้เกิดการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวไทยอย่างกว้างขวาง เช่น อาหารสำเร็จรูปประเภทต่าง ๆ ที่นิยมบริโภคกันในหมู่ชาวตะวันตก และเครื่องใช้เครื่องอำนวยความสะดวก

ความสะอาดในชีวิตประจำนานาชนิดประเภทที่ลดthonการใช้แรงงานมนุษย์ เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า และอื่น ๆ เป็นต้น จนในที่สุดชาวไทยได้เกิดความเคยชินในชีวิตที่สะอาดสวยงามทางวัตถุ และไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาจิตใจให้รักความเรียนง่ายและสงบร่มเย็น

ความลุ่มหลงในวัตถุและเห็นแก่ความลุ่มหลงในชีวิตทำให้คนเราถอนโภคผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัว ทำทุกสิ่งเพื่อให้มั่งคั่งร่ำรวย เอาเปรียบผู้อื่น และถือว่าทรัพย์สินเงินทองเป็นเครื่องวัดความเจริญก้าวหน้าของบุคคล ผลอันเกิดจากความลุ่มหลงในวัตถุ การ กอบโภคทางวัตถุ และการขยายตัวทางเทคโนโลยีเพื่อผลผลิตทางวัตถุ ทำให้เกิดปัญหาต่อบุคคล และสังคมอย่างกว้างขวาง เช่น ปัญหาระหว่างคนรวยกับคนจน ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น

ปัญหารอพยพของแรงงานชนบทเข้าสู่เมืองหลวง

การขยายตัวทางวัตถุและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดการใช้เครื่องจักร แทนแรงงานคนและก่อปัญหาสังคมประเพณีต่าง ๆ ตามมาอีกมากmany เมื่อเกิดความต้องการทางวัตถุเพิ่มขึ้นย่อมมีการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น และมีการผลิตสินค้าตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ชาวชนบทซึ่งเดิมอยู่ตามต่างจังหวัด ได้เดินทางเข้าเมืองหลวงเพื่อเป็นคนงานตามโรงงาน ตามร้านและสถานบริการต่าง ๆ เนื่องจากได้ค่าจ้างดีกว่ารายได้จากการทำงานทำไร่ตามชนบท นอกจากนั้นสภาพชนบทบางแห่ง เช่น ภาคอีสานมีความแห้งแล้ง ไม่เอื้ออำนวยต่อเกษตรกรรม ชาวไร่ชาวนาบางกลุ่มก็เลิกอาชีพทำไร่ทำงาน และเดินทางมาตี่งโขคทางานทำในเมืองหลวง เกิดการอพยพของแรงงานชนบทเข้าสู่ตัวเมือง

การอพยพของแรงงานชนบทเข้าสู่ตัวเมืองหลวง ได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เช่น ปัญหาโภคภัย ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาการว่างงาน เป็นต้น ในสังคมยุคใหม่ ความจำเป็นในการยังชีพและการอพยพของแรงงานทำให้ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ หรือลูก อายาก็แยกย้ายกันทำงานตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ได้อยู่รวมกันตลอดเวลา ทำให้ขาดความสัมพันธ์และความอบอุ่นในครอบครัว นอกจากนี้การพัฒนาทางวัตถุอย่างเหลือล้น ทำให้เกิดการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคนจนความจำเป็นในการจ้างคนงานเช่นเดิม ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงาน และปัญหาทางเศรษฐกิจ ครอบครัวที่ประสบปัญหาดังกล่าวย่อมแตกแยก สามชิกในครอบครัวอาจหันไปหาอาชญาเสพย์ติด การพนัน และเป็นโสเกณี เป็นต้น

ปัญหาโภภณี

โสเกณท์เป็นปัญหาเรื่องรังในสังคมไทยและสังคมโลกมาช้านาน เป็นปัญหาที่เกี่ยวเนื่องจากระบบล้มเหลวทางเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม จากการวิจัยปรากฏว่าผู้หญิงที่เป็นโซเกณท์หรือเมียอาชีพค้าประเวณีส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีเมียอาชีพเกณฑ์กรรมและตนเองก็มีความรู้น้อย และประกอบอาชีพเดิมที่ไม่ต้องอาศัยการศึกษาในระดับสูง เช่นอาชีพแม่บ้าน และช่างเตarinaway (ศุภลีมา นฤมล, 2531: 189)

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ผู้หลงที่หันมาใช้อาชีพโสเกลนั้นมักมาจากการครอบครัวที่ยากจนและมีอาชีพเกษตรกรรมในชนบท เมื่อเกิดวิกฤตในการดำรงชีวิต ผู้หลงซึ่งถูกอบรมสั่งสอนให้แบกรับภาระของครอบครัวตั้งแต่แรกจึงจำเป็นต้องหางานทำเพื่อชุนเจือครอบครัวด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อไม่สามารถทำไว้ทำงานได้ เพราะความแห้งแล้งทางธรรมชาติและอื่น ๆ ผู้หลงก็อาจเดินทางเข้าสู่ตัวเมือง สู่เมืองหลวง และในเมื่อไม่มีความรู้สูง และมีความจำเป็นทางการเงินมากเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ผู้หลงก็ต้องไปเป็นโสเกลน์ นอกจากนั้นยังมีตัวแทนมาตรต่อถึงหมู่บ้านเพื่อให้ผู้หลงไปเป็นโสเกลน์ ผู้หลงจึงตัดสินใจรับงานและเข้ากรุงเพื่อหาเงินไปช่วยเหลือครอบครัว ก่อรากได้ว่าในสังคมทุนนิยม เช่นสังคมบุคปัจจุบัน เงินเป็นแรงจูงใจที่สำคัญยิ่งที่ผลักดันให้ผู้หลงยอมมีอาชีพเป็นโสเกลน์
 2. ความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม ปัจจุบัน ชีวิตมีความเร่งรีบและแก่งแย่งแข่งขันกันอย่างมาก เพื่อความมั่นคงและมั่งคั่ง วัตถุถูกถ่ายเป็นเครื่องกำหนดความสำเร็จในการกำหนดความสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคล ผู้ที่มีทรัพย์สินมากถูกยกย่องเป็นผู้มีเกียรติ เป็นที่นับถือของคนทั่วไป และเป็น “คนดี” ของสังคมและมีโอกาสในการแสดงความสามารถก้าวหน้าส่วนตัว ได้มากกว่าคนชนชั้นสมัยปัจจุบันส่วนมากจึงต้องการเป็นคนรวย เมื่อเป็นคนรวยเกียรติยศเชื่อเดียงและ “ความดี” ก็จะตามมาเอง หลงที่หันมาเป็นโสเกลน์ก็มีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าว (กัลทรพร ศิริกาญจน์, 2537: 122-127)

ปัญหาของสังคมไทยดังกล่าวข้างต้น สามารถแก้ไขหรือบรรเทาลงได้ด้วยศาสตร์นีโอลัจชัน ที่เนื้องจากต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเกิดการกระทำของมนุษย์ การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องแก้ไขที่ตัวมนุษย์เอง ศาสตราจารย์สาสน์ที่ชาวะไทยนับถือกันล้วนมีแนวคิดสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาปัจเจกบุคคลด้านจิตสำนึกและทศนคติและส่งเสริมการพัฒนาปัจเจกบุคคลในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น เมื่อมนุษย์สามารถพัฒนาตนได้ก็สามารถช่วยคนเองได้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสงบสุขและสามารถนำตนไปสู่ความพื้นทุกข์ได้ในที่สุด

นอกจากศาสนาจะมีความสำคัญในการพัฒนาบุคคลแล้ว ศาสนายังมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาสังคมส่วนรวมอีกด้วย บทบาทและความสำคัญของศาสนาในเมืองนี้ ปรากฏอยู่ในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทางศาสนา และพระนักพัฒนา เป็นต้น ในที่นี้ จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทการดำเนินงานขององค์กรและกลุ่มนบุคคลในพุทธศาสนาซึ่งมีผลต่อ การพัฒนาสังคมไทยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการควบคุมและกำหนดทิศทาง ของพัฒนาการทางวัฒนธรรมการวางแผนรากฐานทางประเพลิง วัฒนธรรมและระเบียบสังคมและการ เสริมสร้างสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข (ภัทรพร สิริกาญจน์, 2537 : 130-132)

1. การควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัฒนธรรม

พุทธศาสนาไม่หลักการ โดยทั่วไปว่าพัฒนาการทางวัฒนธรรมเป็นประโยชน์ต่อ บุคคลและสังคมอย่างแท้จริง ถ้ามีคุณธรรมประจำใจเป็นพื้นฐาน จะนั่นก่อนที่จะมุ่งพัฒนา ทางวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ต้อง มีจิตใจอันเจริญด้วยคุณธรรมแล้วเป็นพื้นฐาน และให้จิตใจอันมีคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี และ มีระเบียบวินัยอันได้จากการฝึกฝนอบรมตามศาสนาเป็นผู้ควบคุมและกำหนดทิศทางของ พัฒนาการทางวัฒนธรรม

การควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัฒนธรรมเป็นไปได้โดยอาศัยหลัก การทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความสันโห ความเรียนง่าย ความพอติ และปัญญา กล่าวคือ การผลิตวัตถุหรือสินค้าต่าง ๆ นั้นควรเป็นไปเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการยังชีพ มิใช่ ผลิตจนหลอกหลอนมากมายเกินควร จนทำให้ผู้บริโภคเกิดความเคยชินและเบยตัว ลุ่มหลงอยู่ใน ความสะดวกสบายทางวัตถุจนช่วยตนเองและทำกิจการด้วยตนเองได้น้อยลง และเมื่อขาด แคลนวัตถุอันอำนวยความสะดวกอย่างฟุ่มเฟือยดังกล่าวก็ทำให้เกิดความทุกข์ ความอึดอัดขัด ข้องต่าง ๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า และโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น แต่เดิมไม่มีใน สังคมไทย เมื่อสังคมไทยรับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้าประเทศก็เกิดการผลิตและการใช้วัตถุ อุปกรณ์ดังกล่าวอย่างแพร่หลาย ทำให้รูปแบบชีวิตเปลี่ยนแปลงจากความเรียนง่ายและความ ยินดีในความมีกินมีใช้มาเป็นการยึดมั่นพึ่งพิงในวัตถุและเทคโนโลยีดังกล่าว พึ่งพาตนเอง น้อยลง พึ่งพาวัตถุมากขึ้น จนกลายเป็นท่าทางของวัตถุ เมื่อวัตถุขัดข้องหรือขาดแคลนก็เกิด ความทุกข์ ความเดือดร้อนและความเสียหายในการงานและการดำเนินชีวิต พุทธศาสนาจึง สอนให้คนเราดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระจากวัตถุและรู้จักควบคุมตกลอจังกำหนดแนวทาง ของวัตถุ

นอกจากศาสนาจะมีความสำคัญในการพัฒนาบุคคลแล้ว ศาสนายังมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาสังคมส่วนรวมอีกด้วย บทบาทและความสำคัญของศาสนาในแห่งนี้ ปรากฏอยู่ในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทางศาสนา และพระนักพัฒนา เป็นต้น ในที่นี่ จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทการดำเนินงานขององค์กรและกลุ่มนักบุคคลในพุทธศาสราซึ่งมีผลต่อ การพัฒนาสังคมไทยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการควบคุมและกำหนดทิศทาง ของพัฒนาการทางวัฒนธรรมทางประเพณี วัฒนธรรมและระเบียบสังคมและการ เสริมสร้างสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข (ภัทรพร สิริกัญจน, 2537 : 130-132)

1. การควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัฒน

พุทธศาสามีหลักการ โดยทั่วไปว่าพัฒนาการทางวัฒนจะเป็นประโยชน์ต่อ บุคคลและสังคมอย่างแท้จริง ถ้ามีคุณธรรมประจำใจเป็นพื้นฐาน ขณะนี้ก่อนที่จะมุ่งพัฒนา ทางวัฒนเพื่อตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ต้อง มีจิตใจอันเจริญด้วยคุณธรรมแล้วเป็นพื้นฐาน และให้จิตใจอันมีคุณธรรม รู้ผิดชอบชัด และ มีระเบียบวินัยอันได้จากการฝึกฝนอบรมตามศาสนาเป็นผู้ควบคุมและกำหนดทิศทางของ พัฒนาการทางวัฒน

การควบคุมและกำหนดทิศทางของพัฒนาการทางวัฒนเป็นไปได้โดยอาศัยหลัก การทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความสันโดษ ความเรียนง่าย ความพอดี และปัญญา กล่าวคือ การผลิตวัตถุหรือสินค้าต่าง ๆ นั้นควรเป็นไปเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการยังชีพ มิใช่ ผลิตจนหลอกหลอนมากมายเกินควร จนทำให้ผู้บริโภคเกิดความเบื่อหน่ายและเกียรติ ลุ่มหลงอยู่ใน ความสะดวกสบายทางวัฒนจนช่วยตนเองและทำกิจการด้วยตนเอง ได้น้อยลง และเมื่อขาด แคลนวัตถุอันอำนวยความสะดวกอย่างฟุ่มเฟือยดังกล่าวก็ทำให้เกิดความทุกข์ ความอึดอัดขัด ข้องต่าง ๆ เช่น เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า และโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น แต่เดิมไม่มีใน สังคมไทย เมื่อสังคมไทยรับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้าประเทศก็เกิดการผลิตและการใช้วัตถุ อุปกรณ์ดังกล่าวอย่างแพร่หลาย ทำให้รูปแบบชีวิตเปลี่ยนแปลงจากความเรียนง่ายและความ ยินดีในความมีกินมีใช้มาเป็นการบีบมันเพ่งพิงในวัตถุและเทคโนโลยีดังกล่าว เพียงพานเอง น้อยลง เพียงพาวัตถุมากขึ้น จนกลายเป็นท่าทางของวัตถุ เมื่อวัตถุขัดข้องหรือขาดแคลนก็เกิด ความทุกข์ ความเดือดร้อนและความเสียหายในการงานและการดำเนินชีวิต พุทธศาสราจึง สอนให้คนเราดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระจากวัตถุและรู้จักควบคุมตลอดจนกำหนดแนวทาง ของวัตถุ

2. การวางแผนการทางประเพณี วัฒนธรรมและระบบที่สืบทอดกัน

ในขณะที่ความเจริญทางวัฒนธรรมของโลกปัจจุบันและอารยธรรมตะวันตกกำลังแพร่กระจายอยู่ในสังคมไทยพุทธศาสนาที่มีบทบาทสำคัญในการวางแผนการทางประเพณี วัฒนธรรม และระบบสังคม ก่อตัวคือ กำลังเป็นศูนย์กลางความสนใจที่สำคัญในครอบครัว การรักษาภูมิปัญญาและแบบแผนของชาติประเพณีและการทำตามหน้าที่ของสมาชิกของสังคม พระสงฆ์และแม่ที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่พุทธธรรมเพื่อให้ชาวไทยได้ดำเนินกิจดิ่ง ประเพณี วัฒนธรรมไทยและปฏิบัติตามระบบที่สืบทอดกัน

จากกล่าวได้ว่า ศาสนาสามารถทำให้ชาวไทยเป็นผู้รักษาประเพณี วัฒนธรรมไทย รักษาภูมิปัญญาและภูมิปัญญาสังคมตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาโสกนิค และปัญหาซึ่งว่าระหว่างวัยได้เป็นต้น

สำนักงานศิลปะแห่งชาติ (2525: 149-150) ได้กล่าวสรุปบทบาทของพระสงฆ์และวัดในสังคมไทยปัจจุบันดังนี้

1. พระสงฆ์เป็นผู้นำประชาชนในทางวิญญาณ เป็นที่พึ่งทางจิต และช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวและปัญหาสังคมอันเดาจากการทะเลาะวิวาหระหว่างสมาชิกในสังคมด้วยกัน

2. สถาบันวัดเป็นสถานที่ศึกษาแก่ประชาชน โรงเรียนประชาบาลตามชนบทหลายแห่งตั้งอยู่ในบริเวณวัด สมการเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์ และแม่กระหั้นคลังกีเป็นที่เรียนหนังสือนอกสถานที่ วัดเองยังเป็นที่อยู่อาศัยศึกษาเดาเรียนของพระภิกษุสามเณรและเด็กโดยทั่วไป

3. วัดเป็นประดุจโรงพยาบาลให้การรักษาพยาบาลแก่คนเจ็บไข้ได้ป่วย ทึ่งที่เป็นโรคจิตและโรคทางกาย

4. วัดมีบทบาทสำคัญไม่น้อยทางการเมือง และพระสงฆ์มีบทบาทไม่น้อยเช่นกัน ในร่องน้ำ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองมักเข้ามาหาพระสงฆ์เพื่อขอให้ท่านแนะนำประชาชนให้เลือกตั้ง และในบริเวณวัดยังใช้เป็นสถานที่ตั้งตู้บัตรเลือกตั้ง เป็นที่สำหรับการหาเสียงของนักการเมือง ฯลฯ

5. วัดเป็นประดุจพิพิธภัณฑ์สถาน คือเป็นที่เก็บรวบรวมสมบัติโบราณอันสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการศึกษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาติ

6. วัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมสำหรับประชาชนผู้ซึ่งต้องการจะแสวงหาบุญกุศลและวัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในวัดก็จะถูกประชาชนนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ด้วย

7. บริเวณวัดใช้เป็นสถานที่แสดงมหรสพ และสิ่งบันเทิงต่าง ๆ ยามมีเทศกาลงานประจำปีจะมีการแสดงการละเล่นและการขายศินค้าต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับความสนุกสนานไปกับการมหรสพต่าง ๆ ซึ่งไม่ค่อยบ่อยนักตามชนบท

8. ศาลาวัดหรืออุโบสถ บางครั้งก็ถูกใช้เป็นสถานที่ประชุมราษฎรเพื่อจะได้รับข่าวสารต่าง ๆ จากกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐบาลโดยตรง

9. วัดเป็นสถานที่แสดงความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของประชาชน เพราะถือว่าเป็นสมบัติส่วนรวมของประชาชน เป็นจุดรวมวิญญาณของชาวบ้าน เป็นที่ประชานพบะแพกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อ กันและกัน

10. วัดเป็นสถานสวัสดิการสังเคราะห์แก่คนยากจนและคนไร้ที่พำนักพักพิง เป็นประดุจโรงเรนสำหรับผู้เดินทางไกล และเป็นที่พึ่งพิงเมื่อคนมีเรื่องเดือดร้อนทางกายและทางใจ อีกทั้งยังเป็นหอพักให้แก่นักเรียนนักศึกษาทั่วไป

11. วัดและสถานบันถงมีเป็นศูนย์รวมกิจกรรมตามประเพณีทุกอย่าง เป็นแหล่งกลางแห่งการเผยแพร่วัฒนธรรม

3. การเสริมสร้างสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข

พุทธศาสนาได้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความสามัคคี และการเสียสละเพื่อส่วนรวมทำให้สังคมไทยเป็นปึกแผ่นและมีสันติสุข เช่น ธรรมเทศนาของท่านพุทธทาสภิกขุ หรือพระธรรมโกศลารย์ (2449-2536) พระภเรษผู้ปักธงส่วนโภคพาราม ศูนย์รวมภูริธรรม ที่สอนให้คนเราสละความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม ทั้งผู้ปักธง ชาวนาและอื่น ๆ ทำให้สังคมเกิดความแตกแยก เพราะมัวแต่ตอบสนองความอยากของตนจนปราศจากการคำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น และปฏิเสธหน้าที่อันเป็นปฏิบัติของตนเอง เช่น ความเห็นแก่ตัวของนักการเมือง ทำให้นักการเมืองมุ่งแสวงหาลาภยศ และโอกาสในการตักตวงผลประโยชน์ให้ตนเองและครอบครัว ไม่สนใจผลประโยชน์ของประชาชนและของชาติ พุทธธรรมที่ส่งเสริมให้คนเราลดความเห็นแก่ตัวมีอยู่หลายข้อ เช่น หลักไตรลักษณ์ที่มีแนวคิดให้เรามองเห็นว่าทุกสิ่งเป็นสิ่งไม่เที่ยง เปลี่ยนแปลงได้ เป็นทุกข์และไม่มีตัวตนให้ยึดมั่นถือมั่นได้ ผู้ที่เข้าใจหลักไตรลักษณ์ย่อมไม่ยึดมั่นในตนเองและผู้อื่น หรือสิ่งอื่น จึงไม่โลภ ไม่กอบโกย และไม่เห็นแก่ตัว เป็นต้น พุทธศาสนาเชื่อว่าไทยจึงควรศึกษาหลักธรรมในพุทธศาสนา เพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากความเห็นแก่ตัวและรู้จักทำประโยชน์ให้ผู้อื่น อันจะช่วยให้สังคมไทยเป็นปึกแผ่นและมีสันติสุขได้ในที่สุด

คุณประโยชน์ของพุทธศาสนา

1. ทำให้ผู้ปฏิบัติมีฐานะดี พระพุทธศาสนาสอนเรื่องประโยชน์ปัจจุบันคือ ทิฏฐิธรรม มิภประโยชน์นี้ ถ้าปฏิบัติตามหลักฐานะมั่นคง ก็อ ขยัน เก็บออมหรือประทัยดับคนดี เลี้ยงชีวิตในทางที่เหมาะสม
2. ทำให้ครอบครัวที่ปฏิบัติตามเจริญมั่นคง พระพุทธศาสนาสอนธรรมสำหรับครอบครัวมากmany เช่น บรรดาธรรม เหตุให้ตรากูลเสื่อม ความสุขของคุณหลาน อบายมุข เป็นต้น
3. ทำให้ผู้ปฏิบัติอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข พระพุทธศาสนาสอนเรื่องหน้าที่ต่อคนที่มีฐานะต่าง ๆ รอบตัวเราและสังคมภายนอก เช่น หน้าที่ต่อบิดามารดา หน้าที่ต่อสามีภริยา หน้าที่ต่อเพื่อน หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ต่อศาสนา ต่อสังคมทั่วไป
4. ทำให้ประเทศที่มีประมุข และประชาชนที่ปฏิบัติตามหลักศาสนาสงบสุขผู้ปกครองประเทศถ้าดึงอยู่ในธรรมของนักปักธง ที่เรียกว่า ทศพิธราชธรรมนั้นแล้ว ประเทศนั้นประชาชนย่อมมีความสงบสุข
5. พระพุทธศาสนาเป็นเรื่องของชีวิต ก็อ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องกรรมคือการกระทำเป็นวิธีชีวิตของคนอย่างหนึ่งด้วยตั้งแต่เดินนอนจนถึงเข้านอนคนจะทำอะไรต่ออะไรตลอดเวลา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องการกระทำแนะนำให้ทำในทางที่ถูก คำว่าทำ (กรรม) นี้มีทั้งทางกายเรียกกายกรรม ทางวาจาเรียกวิกรรม ทางใจเรียก มโนกรรม ในหนึ่งวันคนจะทำจะพุดจะคิดอยู่ตลอดเวลา พระพุทธศาสนาจึงมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันอย่างยิ่ง
6. ผู้เข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนาคือคนมีอิสรภาพ จะไม่ติดในขนบทรมเนียม ประเพณีบางประการอันไร้ประโยชน์ เป็นคนมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ก้าวหน้าไม่เห็นแก่ตัว เสียสละรู้จักตัวของรู้จักสังคม เคารพธรรมะเป็นใหญ่ (บุญมี แท่นแก้ว, 2538: 32)

4.4 การเผยแพร่องค์ความในต่างแดน

รัฐบาลไทยได้เผยแพร่องค์ความในต่างประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2500 โดยสร้างวัดไทยพุทธคยาขึ้นที่ ตำบลโพธิคยา อำเภอคยา รัฐพิหาร ประเทศไทยอินเดีย เพื่อเป็นศูนย์กลางพื่นฟุ่นพะยอม วัดไทยแห่งแรกนอกประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2502 หัวหน้าพระธรรมทูตคือ พระธรรมวีราบุรุษ วัดมหาธาตุบูรพาชั้งสูงยืน รัฐบาลไทยจัดสรรงบประมาณแผ่นดินไปดำเนินการรุ่งวัดไทยพุทธคยาไป 154,000.00 การเริ่มต้นเผยแพร่องค์ความในต่างแดน

ศาสนาจากไทย พระสุเมธชาธินี (บุญเลิศ คล่องสั่งสอน) หรืออดีตพระธรรมทาวีรานุวัตรได้สัมภาษณ์

การเผยแพร่ในประเทศไทยเดือนนี้ สมเด็จพระธิรญาณมุนี วัดจักรวรรดิฯ กับพระธรรม ธีรราชามหานนี (โชค ญาณสิทธิ์) วัดมหาธาตุฯ ได้ไปجاพระยา 3 พระยา ในฐานะสมณทูตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ต่อมาสมัยที่ 2 พระเทพวิสุทธิโนมี (ต้อมาคือพระสุเมธชาธินี) ได้ไปเป็นพระธรรมทูตруปแรก ปี พ.ศ. 2507

ในประเทศไทยพันธรัฐบาลเชียและสิงคโปร์ มีวัดพระพุทธศาสนารอย่างลักษณะ บางวัด เช่น วัดอนันต์เมตยาราม พุทธศาสนิกชน ไปดำเนินการสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 และได้บูรณะปฏิสังขรณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2502 มีพุทธศาสนิกชนชาวไทย ประมาณ 200 คน ครอบครัว ปี พ.ศ. 2506 สร้างวัดป่าแล้ว พระครูประกาศธรรมกุณ (จำนำง) เป็นเจ้าอาวาส มีพุทธศาสนิกชนไทยประมาณ 400 คน ครอบครัว วัดไชยมังคลาราม พระวิเทศธรรมนาถ เป็นเจ้าอาวาส วัดพุทธบาทเจตวัน สร้างปี พ.ศ. 2503 พระครูวิเทศสังฆการ (เวียง) เป็นเจ้าอาวาส ต่อมาการเมืองไทยไม่สนับสนุนการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จึงคงได้เฉพาะการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม

ปี พ.ศ. 2509 รัฐบาลไทยอนุมัติเงินงบประมาณสมทบสร้างวัดพุทธปทีปในประเทศไทย อังกฤษ เป็นวัดไทยแห่งแรกในทวีปยุโรป ตั้งอยู่เลขที่ 14 ถนนคาโลนน์ วิมเบิลเดน กรุงลอนดอน หัวหน้าพระธรรมทูตруปแรก คือพระราษฎร์ธิมุนี (โชค)

ปี พ.ศ. 2512 พุทธศาสนิกชนชาวอินโดนีเซียได้ติดต่อขอพระธรรมทูตจากประเทศไทย ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา พระวิธุธรรมภารณ์ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นหัวหน้าคณะพระธรรมทูตไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ณ สำนักพุทธเมตตา ซึ่งเป็นสำนักงานพระธรรมทูตไทยในอินโดนีเซีย ตั้งอยู่เลขที่ 59 ถนนเดอรูชาน เล่มบังดี กรุงจาการ์ตา

ปี พ.ศ. 2518 สมเด็จพระญาณสัจวะ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นประธานกรรมการ บูลนิชิมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดตั้งวัดพุทธรังษี ประเทศไทยอสเตรเลีย หัวหน้าพระธรรมทูต คือพระสุวิรญาณ

เส้นทางพระพุทธศาสนาสู่ทวีปยุโรป

เมื่อปี พุทธศักราช 2445 อัลเลน เบอร์เนต (Allen Bennett) ชาวอังกฤษคนแรกที่อุปสมบทเป็นพระภิกษุในประเทศไทยมาได้รับฉายาว่า พระอันันต์เมตเตยะ ออกเดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยอังกฤษ ต่อมาปี พ.ศ. 2468 ท่านอนาคติก ธรรมปala

(Anagarika Dharmapala) พระศรีลังกา เดินทางมาประเทศไทยอังกฤษและจัดตั้งมหาโพธิสมาคม อังกฤษขึ้น ครั้นปี พ.ศ. 2469 พระภิกษุชาวဏนาชาชื่อ านันทโพธิ ได้นำอบรมวิปัสสนา กรรมฐาน ที่วัดมหาธาตุบูรพารังสฤษฎิ์ แล้วเดินทางไปเผยแพร่ที่ประเทศไทยอังกฤษ จนมีชาว พุทธอังกฤษจัดตั้งสังฆสมาคมขึ้นมา สังฆสมาคมอาราธนาพระราษฎร์ที่นี่ (โซคก) วัด มหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร ไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาในโครงการของกรมการศาสนา เรียก ว่า “พระธรรมทูตสายประเทศไทยอังกฤษ” เพื่อประดิษฐานพระพุทธศาสนาในราบทแบบไทย ช่วย สร้างความเข้าใจระหว่างไทยในประเทศไทยอังกฤษในการประกอบศาสนกิจต่าง ๆ และเพื่อเผยแพร่เกียรติ คุณของพระสงฆ์ไทยและประเทศไทย ตลอดจนพระธรรมคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าให้ชาวต่างชาติได้ศึกษา หัวหน้าพระธรรมทูต ชุดแรกคือ พระราษฎร์ที่นี่ (โซคก) เดินทางไปประเทศไทยอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. 2507 เป็นต้นเค้าให้ชาวไทยในประเทศไทยอังกฤษและใน ประเทศไทยร่วมบริจาคตั้งวัดไทย ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า “พุทธปิป” มีพิธีผูกพัทธ ศีมา เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2525 ณ กรุงลอนดอน ประเทศไทยอังกฤษ

จากนั้นมาพระพุทธศาสนาได้แพร่ขยายไปในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปมีศูนย์พระพุทธ ศาสนาและวัดไทยขึ้นในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก และฟินแลนด์ พระพุทธศาสนาจึงเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นประกอบกับเซอร์เอ็ด วิน อาร์โนลด์ (Sir Edwin Arnold) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ประทีปแห่งเอเชีย” (Light of Asia) ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแพร่ไปยังประเทศตะวันตกมากขึ้น

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่ประเทศไทยหรือเมืองไทย

วัดไทยในต่างประเทศ นอกจำกัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนไทยในต่างแดนแล้วยัง เป็นแหล่งเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้แก่ชนเจ้าของถิ่นของประเทศนั้น ๆ ด้วย ยิ่งเป็นหมู่ชนที่ มีวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไปในลักษณะที่นักถือตัวว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญแล้ว การเผยแพร่พระพุทธ ศาสนาในต่างประเทศยิ่งมิใช่ทำได้โดยง่าย จำเป็นที่วัดในพระพุทธศาสนาและชุมชนไทยจะ ต้องมีความสามัคคีเป็นหนึ่งใจเดียวกัน จึงจะ โน้มนำชูชนชาติตะวันตกให้เลิกถือตัวหันมา สนใจพระพุทธศาสนา รับรஸธรรมเข้าถึงจิตใจของปัญญาชนทั่วไปได้

ชุมชนไทยรุ่นที่เริ่มมาลงหลักปักฐาน นับวันจะต้องตายจากกันไปตามธรรมชาติ รุ่นลูกหลานคือเด็กไทย จึงเป็นกำลังสำคัญของชุมชนไทย เป็นตัวแทนของคนไทย ที่จะสืบทอดความเป็นคนไทยในดินแดนที่ห่างไกลบ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษ ควรส่ง เสริมและรักษาเด็กไทยให้อยู่กับวัดไทย มีกิจกรรมร่วมกับบุคลากรด้วยกัน รักษา

ภาษาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย รู้จักการกราบไหว้ มีสัมมาคารواะ โรงเรียนวัดไทยซึ่งเป็นศูนย์รวมที่มีระบบ มีการเรียนการสอนอย่างเป็นมาตรฐานตามหลักสูตร มีเทคนิคการสอน และการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้เรียนสนุกสนาน ปลูกสำนึกรักความเป็นไทยให้สมบูรณ์ยิ่งตามลำดับ วัดไทยประกอบด้วยประชาชนคือ พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน ครู และพุทธศาสนิกชนที่มารับการอบรมบ่มธรรมคำแนะนำวิธีชีวิตแบบไทย

พระธรรมราษฎรานุวัตร หรืออดีตพระเทพไส.gov (กมล โกรกิโภ) สรุปบทบาทของพระสงฆ์วัดไทยในสหรัฐอเมริกา ดังต่อไปนี้

1. เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ตั้งแต่เกิดจนถึงสุดท้ายของชีวิตคนไทย “ยามสุขก็ไปสุนก กันที่วัด ยามทุกข์ก็นำความทุกข์ไปทิ้งที่วัด”

2. บทบาททางศาสนา วัดไทยเป็นสถานที่ให้การศึกษาทางศิลธรรมและจริยธรรม เป็นสถานที่บรรพชาอุปสมบท เป็นที่อบรมธรรมวินัยให้ผู้บัวชั้นบุคคลมีคุณธรรมอบรมสั่งสอนประชาชนให้เป็นคนมีศิลธรรม

3. บทบาททางการศึกษา วัดเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่ผู้บัวชั้นต่ำ การเรียนนักธรรมเรียนวิชาภาษาบาลีและเรียนในระดับวิทยาลัยสงฆ์ เพิ่มพูนความรู้แก่พระภิกษุสามเณร เมื่อลาศึกษาไปก็จะเป็นกำลังของบ้านเมือง

4. บทบาททางด้านศิลปวัฒนธรรม วัดเป็นแหล่งกำเนิดและอนุรักษ์ศิลปะ เป็นศูนย์กลางแห่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี

5. บทบาททางเศรษฐกิจ สอนให้รرمมตระวิการใช้จ่าย สอนให้แบ่งบ้านกับผู้อื่น สอนให้ประกอบอาชีพที่ถูกต้อง สอนให้รู้จักใช้สอยทรัพย์ ซึ่งเป็นที่ภูมิฐานมีค่าตอบแทนสูง เกี่ยวกับเศรษฐกิจกระบวนการ

6. บทบาททางบริการสังคม เป็นที่ประชุมดำเนินกิจกรรมของชุมชน เป็นที่พักอาศัยของศษีวัดที่มาศึกษาเดาเรียนและคนเดินทาง เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นสถานที่สอนประวัติศาสตร์ระหว่างชาวนบ้านเป็นแหล่งบริการให้คำปรึกษาทั้งสุขและทุกข์ เป็นตัวการประสานมิตรชุมชนฯ

วัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา

“วัดไทยลอสแองเจลิสเป็นวัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา เริ่มจากคนไทยที่มาศึกษาและประกอบอาชีพอยู่ในครลอสแองเจลิส สามารถสร้างหลักฐานมั่นคง มีลูกหลานสืบทอดวงศ์ตระกูล มีให้ล้มชาติกำเนิดเดิมคือ “ความเป็นคนไทย” เมื่อญี่ปุ่นนำเข้าเกิดถึงบ้าน

เกิดเมื่องนอน ความประโคนาในอันที่จะมีวัดเป็นที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นศูนย์รวมหน้าใจคนไทยมาประกอบกิจกรรมตามประสังค์ ประสบความสำเร็จเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 โดยนายพุนศักดิ์ ขอโสดถิกุล ประธาน “ศูนย์พุทธศาสนาฝ่ายธรรมชาติ” ได้รายที่ดินจำนวน 5 ไร่ 2 งาน ซึ่งเป็นของบัวคือนายวิชัย ตั้งอยู่บนถนนธาราภิเษก ลอสแองเจลิส แกล-demang เมือง 18 รูป มีสมเด็จพระสังฆราชบุญมติริมหาเถร วัดพระเชตุพน ขณะทรงสมณศักดิ์ที่สมเด็จพระวันรัต ทรงเป็นประธานประกอบพิธี มี น.จ.ยุธิย์เรือง สาวดิวัฒน์ กุลสุดไหญ์เป็นประธาน และทรงวางศีลคลาดกษัตรีสร้างวัดเป็นปฐมฤกษ์ของการก่อสร้างวัดไทยในสหรัฐอเมริกาเป็นแห่งแรกในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 1515 หัวหน้าสังฆวัดไทย ลอสแองเจลิส รูปแบบคือ พระมหาโสбин โสปาโก ก่อสร้างอุโบสถคล้ายปางสักปัตยกรรมไทยแต่มีห้องโถง ห้องครัว ห้องทำงาน ห้องเรียน ห้องสมุด ถูกต้องตามกฎหมายก่อสร้างของครลอสแองเจลิส ค่าก่อสร้างระยะแรก เป็นเงิน 284,184.00 เหรียญ เมื่อพระมหาโสбин โสปาโก ปฏิบัติหน้าที่ครบวาระ 3 ปี คณะกรรมการสร้างวัดไทยฝ่ายสงฆ์ในประเทศไทยได้อาราธนาพระมกดาเทพโนลี วัดสุทัศน์เทพวราราม ขอนนั่น มีสมณศักดิ์เป็นพระพุทธมณฑรารย์เป็นหัวหน้าสังฆรูปที่ 2 เมื่อครบวาระปลายปี 2521 คณะกรรมการสร้างวัดไทยฝ่ายสงฆ์ได้อาราธนาพระเทพโสภณ ไปรับหน้าที่หัวหน้าสังฆรูปที่ 3”

พระมหาโสбин โสปาโก วัดมหาธาตุบุษราชรังสฤษฎิ์ หัวหน้าสังฆวัดไทยลอสแองเจลิสรูปแรก ซึ่งเป็นรุ่นที่ 3 ที่ไม่อยู่ประจำจำพรรษาในแคลิฟอร์เนีย ต่อมาก็ลาสิกาด้วยเหตุผลทางด้านสุขภาพ เป็นอาจารย์สอนวิปัสสนาภัณฑ์ภูฐานามอาจารย์โสбин ศ.น.มหา โภ ทำนั่นมีความเห็นว่า คือผู้จุดประทีปพระพุทธศาสนาธรรมราบทแบบไทยในอเมริกา เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสาภรณ์ภัณฑ์) วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ ทั้งในอเมริกา และยุโรป ครั้งที่ทำนั่นเดินทางรอบโลกเมื่อศิบปีก่อนโน้น ต่อมาก็มีพระธรรมะอีกหลายรูป เช่นเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ป่า) วัดพระเชตุพนฯ ทำนั่นเจ้าประคุณพระพิมลธรรม (ขอบ อนุจริมานภัณฑ์) วัดรายภูรีบำรุง ชลบุรี เป็นต้น ที่ได้เดินทางเข้าไปเผยแพร่ช่วงหลัง และถ้าพูดถึงกุลุ่มหรือหมู่คณะสงฆ์ที่ไปจำพรรษาชุดแรกคือ พระธรรมราชนวัตต์ วัดพระเชตุพนฯ สมัยดำรงสมณศักดิ์ที่พระราชโนลี พระวชิรธรรมโสภณ (ศรีนวล) วัดทุ่งสาธิต สมัยที่เป็นพระครูวชิรธรรมสาธิต และพระทักษิณคณาธิกร (ดร.สิงห์ทัน นราสโก) วัดพระเชตุพนฯ สมัยยังไม่มีสมณศักดิ์และรุ่นที่ 2 คือพระธรรมโภคจารย์ (ขอบ อนุชาติ) วัดรายภูรีบำรุง ชลบุรี และพระมหาธีระพันธ์ เมตตาวิหาร วัดมหาธาตุฯ มาอยู่จำพรรษาและได้ขัดตั้งศูนย์พระ

พุทธศาสนาฝ่ายธรรมขันในแคลิฟอร์เนียและชุดที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่บุกเบิกสร้างวัดไทย
ลอสแองเจลิสขึ้นก็มี

1. พระมหาโสดิน โสปาโก (นามโท) วัดมหาธาตุ กรุงเทพ
2. พระครูพิมูลย์โพธาริรัตน์ (พระมหาคุณ)
3. พระองอาจ จันทโชโต วัดทุ่งสาริก
4. พระมหาจวน จริตชัมโน วัดปากน้ำภาษีเจริญ (สัญชาติมาเลเซีย)
5. พระมหาเกลี้ยง เตชะโว วัดเพชรบุรี (สัญชาติมาเลเซีย)

ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในอเมริกาหรือต่างประเทศนั้น มีมากมายหลายระดับ เช่น ระดับบุคคล เราต้องศึกษาให้รู้ซึ้งถึงพื้นฐานของจิตใจแต่ละบุคคล ที่อยู่ในวงการต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีบทบาทเข้ามาเกี่ยวข้องกับวัดและพระสงฆ์ว่า เขา มีศรัทธาแค่ไหน มีเจตนาดีหรือร้าย และหวังผลประโยชน์หรือไม่ ระดับชาติหรือศาสนาลัทธิต่าง ๆ เราต้องไม่ประมาท koboyang อยู่ทุกวิถีทาง เพราะไม่ใช่บ้านเมืองของเรา อีกทั้งประชาชนก็ต่างเพ่าพันธุ์ต่างจิตต่างใจกัน ส่วนใหญ่เขาจะมองเราไปในทางลบคือเป็นพวกด้อยพัฒนา ด้วยเหตุนี้ จึงมักจะมีปัญหานับอยู่ ๆ ระหว่างวัดกับชาวบ้าน เพราะฉะนั้น พระสงฆ์ผู้มีหน้าที่เผยแพร่พระศาสนาจึงต้องยอมเสียสละแม้กระทั้งชีวิต เพื่อรักษาธรรมะหรือพระศาสนา (โสดิน ต. นามโท, 2535 ถึงใน ประภาครี สีหอมาไฟ, 2539: 9)

พระสงฆ์ไทยผู้บุกเบิก : พระธรรมโภคอาจารย์ (ขอบ อนุจารีเดร)

พระธรรมโภคอาจารย์ เป็นประธานกรรมการสร้างวัดไทยลอสแองเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย มีพระครูวชิรธรรมโภคภณ เป็นรองประธาน พระมหาธีระพันธุ์ เมตตาวิหาร เป็นเลขานุการ

พระธรรมโภคอาจารย์ เกิดวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2444 บรรพชาเมื่อปี พ.ศ. 2457 อายุ 31 ปี ที่จังหวัดชลบุรี อุปสมบท พ.ศ. 2465 วัดมหาธาตุบุราษรังสฤษฎิ์ เป็นเจ้าอาวาสวัดรายภูร์บารุง จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2501 งานด้านต่างประเทศ ไปช่วยงานพระศาสนาที่ประเทศไทยมาเลเซีย สิงคโปร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 และเดินทางไปปีละ 2 ครั้ง ปี พ.ศ. 2499 เป็นสมณฑูตไปร่วมงานฉลองพระพุทธศาสนา 25 พรรษายี่ปี พ.ศ. 2514 ไปเป็นผู้อำนวยการสร้างวัดพระสงฆ์ไทยครั้งแรก ในลอสแองเจลิส ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2520 เป็นผู้อำนวยการสร้างวัดพระสงฆ์ไทยในนครเดนเวอร์ รัฐโคโลราโด สร้างวัดที่รัฐยูกาห์ สร้าง

โพธิญาณที่ฝรั่งเศส สร้างวัดที่ เนชอร์แอลนด์ ช่วยสร้างวัดที่วอชิงตัน ดี.ซี. (พระพิมลธรรม, 2531: บทนำ)

พระราชรัตนการณ์ (ประสิทธิ์ เหม็งกโร) ให้ความเห็นว่า การพิจารณาว่าผู้ใดจะเป็นผู้บุกเบิกงานพระศาสนานั้นควรดูในภาพรวมที่ร่วมมือกัน ในชั้นต้นนั้น มีพระสงฆ์เดินทางไปปะนญัติโภมร่วมกับปรีกษาหาแนวทาง แต่การดำเนินการ จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้กระทบกระเทือนระหว่างระบบของคณะสงฆ์ การเดินทางจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองให้ถูกต้อง การสร้างวัด การส่งพระสงฆ์ไปประจำเจ้าต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ มิฉะนั้นจะแก่ไขยากและเกิดความยุ่งยากตามมาภายหลัง พระธรรมโกคาจารย์ ท่านมีความกล้าและรวดเร็ว ลงมือดำเนินการโดย (พระราชรัตนการณ์, 2535 อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอดำไฟ, 2539: 9)

แนวคิดปริเริ่มของพระธรรมราชา奴วัตร (กมล โภวิโท)

ในด้านการปลูกฝังความเป็นไทยให้แก่เยาวชนไทยในสหรัฐอเมริกานี้ พระธรรมราชา奴วัตรกล่าวว่า

“การปริเริ่มสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยนั้น มีแรงบันดาลใจเมื่อเห็นคนอิสราเอล ซึ่งมีประชากรเพียง 5-6 ล้านคน แต่ทำให้เจ้มเก่งกล้าสามารถณัก เมื่อเริ่มเปิดสอนกีฬาฟุตบอล เหมือนลูกจันในเมืองไทยไม่เรียนภาษาจัน เพราะอยากรู้ว่าคนจะเห็นว่าเป็นลูกเจ๊ก คนไทยในอเมริกาก็เหมือนกะหรี่ยง เด็กไม่อยากเรียนรู้ภาษาไทย เพราะเป็นกะหรี่ยง ต้องพูดภาษาอเมริกัน จึงได้ติดต่อมายังคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นักการศึกษาที่ชำนาญปัญหากีฬาไป

ความเป็นไทยอยู่ที่ตรงไหน ก็อยู่ที่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คนไทยรักสนุกครีกครึ่น จึงต้องมีการละเล่น ดนตรีไทย วัดไทยจึงมีทุกรูปแบบ ทั้งกรรมฐาน กลองยาว อังกะลุง ครบทั้งภาคมนุษย์ สารรค์ นิพพาน เด็กจึงเก็บภาษาไทยได้ บางคนถึงกับไปบังคับพ่อฝรั่งให้พูดภาษาไทยด้วย อเมริกาเป็นประเทศที่ไม่ปิดกันเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ถือว่าทุกชาติเป็นอเมริกัน ได้หมด ประเพณีไทยจึงเป็นกิจกรรมการแสดงที่เสริมสร้างความเป็นไทยได้ เป็นกิจกรรมพิธีการที่รักษาความเป็นไทยไว้ การปลูกฝังความเป็นไทย จึงมิใช่สอนภาษาไทยเท่านั้น วัดจะอยู่ได้ ต้องสร้างเด็กไทยมาแทนคนไทยรุ่นเรานี้ไว้ในวันข้างหน้า ต้องปลูกฝังไว้ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ วัดจะอยู่ได้ต้องสร้างเด็กมาแทนคนไทยในวันข้างหน้า เด็กเล็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ประโยชน์การรวมกลุ่มให้คูเข่าเหตุการณ์เรียกว่าทับหลังราย尸บรรทมสินธุ์ ต้องช่วยกันรักษาความเป็นไทยในสหรัฐอเมริกา ไม่นานเกินรอ ในชีวิตของเรา เด็กวัด

ไทยอายุ 17-18 ปีแล้ว เรายังไม่โครงการต่อเนื่องให้เด็กเก่า ๆ มาเป็นครู ช่วยกิจกรรมได้มาก พ่อแม่ก็ภูมิใจ บังคับเล่นลิเกได้แล้ว” (พระราชตนาการน์, 2535: 78)

ดังนั้น ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2527 รองศาสตราจารย์ประภาศรี สีหอรำไพ และรองศาสตราจารย์ไนสิริ ปราโมช ณ อยุธยา “ได้อาสาสมัครพระเทพโภสกณ (ปัจจุบันคือ พระธรรมราชาอนุวัตร) ประธานกรรมการบริหารวัดไทยลอสแองเจลิส ประเทศไทยรัฐอเมริกา ผู้ริเริ่มโครงการสอนภาษาคุณครูร้อนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จัดโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมในสหรัฐอเมริกา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาของโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในสหรัฐอเมริกา

พระธรรมราชาอนุวัตร (กมล โกวิโภ) แสดงสัมมโนท妮ยกถา ณ วัดไทยลอสแองเจลิส ในพิธีแจกถังถวายบัตรการสอนภาษาคุณครูร้อน ปีการศึกษา 2529

กล่าวได้ว่า การสอนภาษาไทยที่วัดไทยลอสแองเจลิสนี้ เป็นการดำเนินงานมาตั้งแต่คณะสงฆ์รุนแรง ๆ ซึ่งมีพระมหาโสบิน โสปาโกเป็นหัวหน้าสงฆ์ คณะกรรมการวัดตลอดจนท่านผู้มีครั้งท่าแห่งประโภชน์ในครั้งแรกนั้น และได้มีการสืบทอดกันเรื่อยมา จนถึงสมัยท่านเจ้าคุณ พระมงคลราชมนูนี เป็นหัวหน้าสงฆ์ แต่ก็ต้องมีอันให้หยุดไปชั่วระยะหนึ่งเนื่องด้วยเป็นการก่อสร้างอุโบสถศาลา ก่อปรกับสถานที่ไม่พอเพียงด้วย ในปี พ.ศ. 2523 ได้เริ่มนิการเรียนการสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์หลังจากการก่อสร้างอุโบสถศาลาชั้นบนเสร็จและมีสถานที่เรียนเพียงพอ

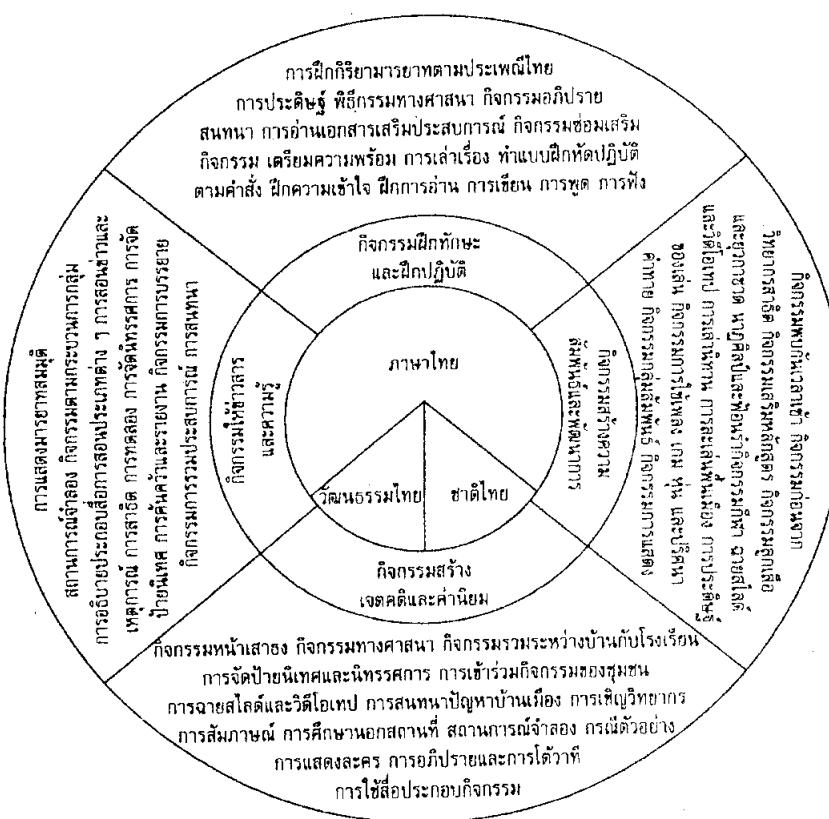
เมื่อปี พ.ศ. 2529 ศาสตราจารย์สุวน อมรวิวัฒน์ ประธานโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในสหรัฐอเมริกา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินงานติดต่อขออนุญาตเป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกในต่างประเทศ เป็นครั้งแรก ณ โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย ลอสแองเจลิส เพื่อให้นักเรียนภาคคุณครูร้อนของโครงการฯ ได้สมัครสอบความรู้ประเภทบุคคลภายนอก ได้รับประกาศนียบัตรตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาสำหรับคนไทยในต่างประเทศ

ปัจจุบันมีโรงเรียนวัดไทยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งหมายถึงหน่วยจัดการศึกษาประเภทบุคคลภายนอกในประเทศไทยสหรัฐอเมริกาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 12 แห่ง

**สถิติการจัดโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในลอดสแตงเจลิส
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (รวมรวมปีพุทธศักราช 2534)**

อันดับที่ เปิดสอน ในโครง กราฟ	ชื่อโรงเรียนวัดไทย	เริ่ม สอนปี พ.ศ.	นักเรียน ปีแรก จำนวน	นักเรียน ปี พ.ศ. จำนวน	จำนวนปี ที่สอน	ตอบ ผ่าน ป.6	จำนวน ครูภาค ตุくるร้อน	จำนวน ครู 1 ปี	จำนวน นักเรียน ตั้งแต่ปี แรก
1	ไทยลอดสแตงเจลิส	2527	58	318	8	93	78	-	1,162
	ห้วยมาราม ชีคาโก	2530	40	113	5	65	36	7	590
	วชิรธรรมปีทีป นิว约ร์ก	2530	30	87	5	52	23	4	353
	มงคลรัตนาราม เบอร์กเลย์	2531	25	37	4	7	8	5	141
	พุทธาบุญธรรมป ฟรีเมอนท์	2531	35	41	4	4	9	-	136
	พุทธธรรม ชีคาโก	2531	54	63	3	22	10	1	189
	กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.	2532	92	109	3	33	14	-	296
	มงคลรัตนาราม แคน培拉 ฟลอริดา	2532	42	33	3	13	8	1	120
	ธรรมคุณาราม ยูทาห์	2532	36	37	3	4	7	-	116
	พุทธธรรมาราม เดนเวอร์	2532	26	28	2	-	4	-	54
	พระคริรัตนาราม นิสซาร์	2533	40	13	1	-	-	-	53
	พุทธคัลลส	2534	43	43	1	-	-	2	43
รวม			457	922	-	295	302	20	3,233

แผนภูมิแสดงลักษณะหลักสูตรแบบแกนและกิจกรรม
ใช้สอนปีการศึกษา 2527-2531 ณ โรงเรียนวัดไทยในสหรัฐอเมริกา

จากแผนภูมินี้ แกนของหลักสูตร คือภาษาไทย วัฒนธรรมไทย ซึ่งรวมถึง พระพุทธศาสนา และชาติไทย ในส่วนของภาษาไทยซึ่งดูเหมือนมีเนื้อหามากประมาณ 4 ใน 6 ส่วน แต่ในการบูรณาการเนื้อหา สัดส่วน วัฒนธรรมพุทธศาสนา ชาติไทยจะผสมกลมกันอยู่ในภาษา ในฐานะที่สื่อความหมาย ส่วนวงกลมรายรอบนั้นเป็นกิจกรรมที่เป็นแผนการสอนตามแกนของหลักสูตร

สถิติการจัดโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง 2534 จำนวน 3,233 ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 มีนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 800 คน ถึงปี พ.ศ. 2539 มีนักเรียนผ่านการศึกษามากกว่า 7,000 คนทั่วสหรัฐอเมริกา

หลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสหรัฐอเมริกา

1. สาระแห่งชีวิตมนุษย์ที่มีแก่นสารสมบูรณ์ คุณสมบัติของอารยชนเรียกว่าอริยะทัศน์ ได้แก่ ความมีศรัทธา เชื่อในบ่อเกิดความดีงามทั้งหลาย มีศีลรักษาภาร婺าให้เรียบร้อยเป็นจริยสมบัติ มีปัญญาอบรมรู้ด้วยสุตุะการสั่งตรับฟัง มีจัคการช่วยเหลืออื่อเพื่อ ผู้รู้ในแก่นสารของชีวิตย่อมนำไปสู่ทางบรรลุแห่งชีวิต คือมีชีวิตอันอุดมดำเนินอยู่ในหลักการ

1. ปรับความประพฤติ คือ ศีล หมายถึงความปกติ ปรับพฤติกรรมทางกาย วาจาให้เรียบร้อย มีความเป็นมิตร มีความประ่อนาดีต่อกัน มีความเมตตากรุณา มีความรัก มีความไฝใจช่วยเหลือนำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อน

2. ปรับความคิดเห็น ภาษาพระเรียกว่าทิฏฐิ การทิบุคคลต่างมีความเห็นไม่ตรงกันก็ เพราะนานะจึงต้องปรับความเห็นให้ตรง แม้จะถูกถียงกันบ้าง แต่ถ้าส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยแล้ว ก็ต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำให้ดีที่สุด (พระเทพเวท, 2529 : 234-235)

2. อิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะอยู่แห่งใด พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อจิตใจคนไทย ในด้านการสังคมสงเคราะห์อื่อเพื่อบรรเทือนด้วยทาน มีปิย瓦จา อ่อนหวานไฟเรา บำเพ็ญประโยชน์แก่กันที่เรียกว่า อัตถจริยา และการวางแผนให้เหมาะสม เรียกว่าสามารถตัดตามหลักสังคಹัตถ 4 ประการ ทำให้การตีสารในสังคมไทย เป็นไปในลักษณะประนีประนอมกัน มีการปฏิบัติของต่อกัน ตามบทบาทและหน้าที่

ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนไทยนั้น นอกจากจะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ในครอบครัวแล้ว คุณสมบัติที่เด่นชัดของคนไทยคือความสำนึกรักในความเป็นไทย การเป็นคนดีมีศีลธรรมและความจริงกักษัติต่องค์พระมหาภัยตรีและราชวงศ์บัตรี ชุมชนไทยโดยทั่วไปมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนและวัดยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมพิธีกรรมทางศาสนาประเพณี วัฒนธรรมและการศึกษาด้วย คนไทยในสหรัฐอเมริกาที่ดำเนินชีวิตด้วยการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมอเมริกัน มิได้ละทิ้งหลักพุทธศาสนา

จากคอลัมน์การศึกษาในวารสารวัดไทยจะมีเรื่อง ศาสนา ศีลปวัฒนธรรม พระบรมราโชวาทและคำขวัญเน้นในเรื่องการศึกษาเล่าเรียน การขัดเกลาความประพฤติและจิตใจให้สุจริตแจ่มใส เป็นคนดีมีศีลธรรม มีวินัยและมีความสามัคคี ซึ่งตรงกับหลักพุทธธรรมหลายประการ ได้แก่ พุทธโภวاث 3 การ ไม่ทำความช้ำทั้งปวง ทำแต่ความดี ทำให้ของตนให้สะอาด บริสุทธิ์ ศีล 5 หรือ เบญจศีล เว้นจากการฆ่า การประทุนร้ายกัน เว้นจากการลักโกล ละเมิดกรรมสิทธิ์ทำลายทรัพย์สิน เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักไวร่วงແน เว้นจากการพูดเท็จ และเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ สรุป แม้จะ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ธรรม 5 หรือ

เบญจธรรม ได้แก่ เมตตา กรุณา สัมมาอาชีวะ การสังวร สัจจะและสติสัมปชัญญา ซึ่งเป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีลกิจที่ให้มีความสามัคคี ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตามสารพีธรรม ๖ ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ เมตตาภัยกรรม เมตตาเวชกรรม เมตตามโนกรรม สารารณโภคี สือสารมัณฑุตา ทิฏฐิสารมัณฑุตา ธรรม ๖ ประการนี้มีคุณ คือ เป็นที่ระลึกถึง สารพียะ ทำให้เป็นที่รัก ปิยกรณ์ ทำให้เป็นที่ทราบ ครุกรณ์ เป็นไปเพื่อสังเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาก เพื่อความสามัคคี และเอกสารพ ซึ่งยกมาไว้ในหนังสือวัดไทยต่าง ๆ ซึ่งให้เห็นความสนใจและความพยายามของชนรุ่นบิดามารดาที่มุ่งถ่ายทอดสู่เยาวชนไทย (ประภาครี สีหจ้าไฟ, ๒๕๓๙: ๒-๒๔)

จำนวนวัดและพระสงฆ์ไทยมานิกายที่เป็นสมาชิกสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

จำนวนพระสงฆ์

1. วัดไทยลอสแองเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย	10
2. วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.	4
3. วัดธัมมาราม รัฐอิลลินอยส์	7
4. วัดวชิรธรรมปทีป นิวยอร์ก	11
5. วัดพุทธาราม รัฐโคโลราโด	5
6. วัดมงคลรัตนาราม เบอร์กแลนด์ รัฐแคลิฟอร์เนีย	6
7. วัดธรรมคุณาราม รัฐยูทาห์	2
8. วัดมงคลรัตนาราม แทมปา รัฐฟลอริดา	3
9. วัดพุทธาวาส รัฐเท็กซัส	4
10. วัดพุทธรังษี รัฐฟลอริดา	2
11. วัดพุทธานุสรณ์ พรีมอนท์ รัฐแคลิฟอร์เนีย	7
12. วัดพระครรัตนาราม รัฐนิสซูรี	3
13. วัดมงคลเทพมนี รัฐเพนซิลเวเนีย	3
14. วัดพุทธหวานา ลาสเวกัส รัฐเนวาดา	6
15. วัดพระมหาคุณาราม พินิกซ์ รัฐแอริโซนา	61

	จำนวนพระสงฆ์
16. วัดพุทธบัณฑิตวาราม รัฐสาวย	3
17. วัดไวนิล เรียบ รัฐแคลิฟอร์เนีย	1
18. วัดพุทธธรรม ชิกาโก รัฐอิลลินอยส์	4
19. วัดพุทธนานาชาติ รัฐเท็กซัส	2
20. วัดสามัคคีธรรมาราม ลองบีช รัฐแคลิฟอร์เนีย	5
21. วัดสังฆาราม ลอสแองเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย	4
22. วัดพุทธชัมโม รัฐแคลิฟอร์เนีย	1
23. วัดพุทธวิปัสสนา ลองบีช รัฐแคลิฟอร์เนีย	4
รวม	113

คุณสมบัติของพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

- ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยกำหนดศรีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร ฉบับ พ.ศ. 2507
- ผู้มีพระยาขั้นไม่ถึง 10 พระยา ต้องได้นักธรรมเอกเป็นอย่างต่ำ
- ผู้มีพระยา 10-14 พระยา ต้องสอบได้นักธรรมโทเป็นอย่างต่ำ
- ผู้มีพระยา 15-20 พระยา ต้องสอบได้นักธรรมตรีเป็นอย่างต่ำ
- ผู้มีพระยาเกิน 20 พระยา แม้จะไม่มีวุฒิทางธรรมแต่เป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษให้พิจารณาอนุมัติ

จากเอกสารของศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ วัดบวรนิเวศวิหาร ปี พ.ศ. 2529 รวบรวมวัดไทยในแอเชีย ยุโรป օอสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา จำนวนทั้งสิ้นเพียง 50 วัด แต่ในปี พ.ศ. 2534 เคพะในประเทศไทยและเดียว มีวัดที่อยู่ในเครือลมหายใจ สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา ฝ่ายมหานิกาย จำนวน 23 วัด วัดในความดูแลของ มหานิกายแต่ยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกสมัชชาสงฆ์ไทย 3 วัด วัดฝ่ายธรรมยุต 18 วัด อีกทั้งยังมี วัดที่กำลังดำเนินการก่อตั้งอีกมาก

พระสงฆ์คณธรรมยุตในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา

พระอาจารย์เชื่อม ญาณมโย วัดบุญเรืองสุวรรณาราม จังหวัดหนองคาย เป็นพระธรรมยุตที่เข้ามาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงในระยะที่ประเทศไทยเกิดมีปัญหาเปลี่ยนแปลงการ

ปัจจุบัน ต่อมาได้เข้าไปอยู่ที่ศูนย์อพยพจังหวัดหนองคายเป็นเวลา 6 เดือน แล้วได้เดินทางมาประเทศไทยพร้อมกับเมริกา พร้อมด้วยพระคำโพธิ์ ญาณโพธโนถึงเมืองมอร์ฟรีสโนร์ รัฐเทนเนสซี เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 ต่อมาวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 ได้มีพระสงฆ์อีก 3 รูป เดินทางมาสมทบ พักที่บ้านเช่า คือ

1. พระมหาสามาน สตีปัลโน (ปัจจุบันคือ พระครุวิเทศศาสนกิจ เจ้าอาวาสวัดธรรมบูชา เมืองชานเย恩โนนติโอลรัฐเท็กซัส

2. พระมหาสมพร สามารถ วัดมหาภูมิคุณตระยาราม

3. พระมหาแสงวงศ์ นิติสารโภ วัดนรนารถสุนทรี (มรณภาพแล้ว)

สมาคมชาวพุทธถิ่นเมืองมอร์ฟรีสโนร์ได้รวมกันตั้ง “วัดชาวพุทธ” ขึ้น ทำให้เกิดชุมชนชาวพุทธไทย ลาว และอื่น ๆ จนกระทั่งมีพระสงฆ์มาปฏิบัติศาสนกิจครบ 5 รูป สามารถประกอบอุปโภคสัสดิกรรมได้ถูกต้อง ตามพระธรรมวินัย จนได้รับอนุญาตเป็นวัดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2524

รายชื่อวัดในสังกัดพระธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2534

มีวัดพระธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา 18 วัด มีพระสงฆ์ 78 รูป ดังรายการต่อไปนี้ ดังรายการแสดงจำนวนวัดและพระสงฆ์คณะธรรมยุตในประเทศไทย ณ ปี พุทธศักราช 2534 (ค.ศ. 1991)

		จำนวนพระสงฆ์
1. วัดพุทธรัตนาราม	รัฐเท็กซัส	13
2. วัดพุทธาราม	รัฐเทนเนสซี	3
3. วัดพุทธบูชา	รัฐจอร์เจีย	4
4. วัดธรรมประทิป	รัฐเวอร์จิเนีย	7
5. วัดพุทธดลลัต	รัฐเท็กซัส	3
6. วัดວอชิงตันพุทธวนาราม	รัฐวอชิงตัน	4
7. วัดป้าธรรมชาติ	รัฐแคลิฟอร์เนีย	8
8. วัดสังฆาราม	รัฐไอโอคลาโอด์	3
9. วัดธรรมบูชา	รัฐเท็กซัส	2
10. วัดป้าธรรมชาติ ซีคาโก	รัฐอิลลินอยส์	5
11. วัดภูมิหลักวนาราม	รัฐแคลิฟอร์เนีย	6

		จำนวนพระสงฆ์
12.	วัดแคร์โรไลนาพุทธจักรวนาราม	รัฐนอร์ทแคร์โรไลนา
13.	วัดสันติธรรม	รัฐจอร์เจีย
14.	วัดญาณรังษี	รัฐเวอร์จิเนีย
15.	วัดพุทธสามัคคีธรรม	รัฐอาร์คันซอ
16.	วัดวชิตราม	รัฐแคนซัส
17.	วัดเมตตามaranam	รัฐแคลิฟอร์เนีย
18.	สำนักสงฆ์ปุญญวนาราม	รัฐฟลอริดา
		รวม 18 วัด
		78

บทบาทของพระสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา

1. บทบาทต่อชุมชนชาวไทย

1. เป็นศูนย์รวมของชาวไทย
2. รักษาและสืบต่อวัฒนธรรมไทย
3. บำเพ็ญกุศล ประกอบศาสนพิธี
4. ให้การศึกษาอบรมในทางพุทธศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย
5. เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ช่วยแก้ไขปัญหา
6. เชื่อมโยงชาวไทยให้ร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ และดำเนินการส่งเสริมให้คนไทยด้วยกัน ทั้งในสหรัฐอเมริกาและในประเทศไทย
7. จัดพิมพ์เอกสาร และหนังสือธรรมะ และเผยแพร่กิจการพุทธศาสนา

2. บทบาทต่อชาวต่างประเทศ เช่น

1. จัดอบรมฝึกสมาชิก และเชริญวิปัสสนาภาวนา
2. จัดให้มีการศึกษาแล้วรียนพุทธศาสนา
3. จัดวิทยากรไปบรรยายตามสถาบันทางการศึกษา

พระสงฆ์กับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา

ก. พระสงฆ์รุ่นบุกเบิก ประทีปธรรมที่สำคัญส่องหนึ่งแผ่นดินสหรัฐอเมริกานี้ ริเริ่มจัดตั้ง กรรมพลังของพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาชาวไทยในแต่ละท้องถิ่น มีสำราญ

เอกสารด้านการบุกเบิกงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาpubข้อมูล (ประกาศรี สืบฯ ไฟ, 2539: 43) ดังนี้

1. พระธรรมโภคอาจารย์ (ขอบ อนุจารี ราชบัณฑิต) วัดมหาธาตุบูรพาชรังสฤษดิ์ แม่กองพระธรรมทูต เดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เมื่อมาถึง วัดไทยลอดแองเจลิส ปี พ.ศ. 2514 ได้ร่วมรวมพุทธศาสนิกชน ตั้งศูนย์พุทธศาสนาวัดฝ่ายธรรม นับเป็นผู้นำประทีปดำเนินการตั้งวัดไทยได้สำเร็จสืบมา ทั้งยังได้ดำเนินการก่อตั้งวัดไทย อีกหลายแห่ง ได้แก่ วัดพุทธาราม เคนเวอร์ ปี พ.ศ. 2518 วัดธรรมคุณาราม ปี พ.ศ. 2519 และได้ช่วยเหลือส่งคณะสงฆ์มาประจำ ณ วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เป็นต้น ต่อมาได้เลื่อน สมณศักดิ์เป็นที่พระพิมลธรรม

2. พระครูวชิรธรรมโภค วัดวิชารธรรมสาธิ หรือวัดทุ่งสาธิ (มรณภาพแล้ว) เป็นผู้เดินทางมาถึงวัดไทยลอดแองเจลิสเป็นครั้งแรก ปี พ.ศ. 2512 พร้อมด้วยพระราชนมี (กมล โกวิโภ) และพระมหาสิงห์หนนราถโภ (ลาสิกขะแล้ว) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แต่สภาพการณ์ขณะนั้น ยังไม่สามารถจะดำเนินการตั้งวัดได้ ในปี พ.ศ. 2518 ได้เริ่มตั้งทุนก่อตั้งวัด 5,200 เหรียญ มีพุทธศาสนิกชนมาร่วมต่อมาจนดำเนินการตั้งวัดวชิรธรรมปทีปได้ สำเร็จที่นิวยอร์ก ทั้งยังสนับสนุนให้พระมหาสุรศักดิ์ ชีวนันโท หัวหน้าสงฆ์วัดไทยกรุง วอชิงตัน ดี.ซี. มาประจำ ณ วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 จนถึงปี 2535

3. พระธรรมราชาณวัตรหรือพระเทพโภค (กมล ลิ้มศิริชัย หรือกมล โกวิโภ) โดยชาติกำหนดมีนามเดิมว่าชื่อ ลิ้มศิริชัย เกิดวันที่ 7 พฤษภาคม 2507 ที่ตำบลบางแวง อำเภอ เมือง จังหวัดนครปฐม มีพี่สาวฝาแฝดชื่อ นางบุญเพิ่ม เรืองศักดิ์สุจริต ชาวไทยในสหรัฐฯ อเมริกาและทั่วไปนิยมเรียกท่านว่า “หลวงเตี้ย” ซึ่งท่านบอกว่าป้า莫ที่ คิตกมนกุลหรือ “โกธี” เจ้าของบางกอกมาร์เก็ต ตลาดไทยในนครลอดแองเจลิส เรียกท่านเป็นคนแรก พระธรรมราชาณวัตร (กมล โกวิโภ) ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่พระราชทานเรทีเมื่อปี พ.ศ. 2501 เป็นพระราชาคณะชั้นราชนี้พระราชทานปี พ.ศ. 2511 เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่พระเทพโภค ปี พ.ศ. 2515 เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่พระธรรมราชาณวัตร ปี พ.ศ. 2533 เป็นประธานกรรมการบริหารวัดไทยลอดแองเจลิส

พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวว่า พระเทพโภค (กมล โกวิโภ) “เป็นผู้สร้างสรรค์ให้กิจธุบัณฑุไทยที่นี่” พระธรรมราชาณวัตรเป็นผู้ริเริ่มให้คณฑรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ไปจัดการศึกษา

4. พระมหาโสบิน โสปาโก วัดมหาธาตุบูรพาจารย์รังสฤษฎิ์ เดินทางมาสหราชอาณาจักร เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ ปี พ.ศ. 2515 เป็นหัวหน้าสังฆวัดไทยลอดสแตงเจลิสกัมเบรค เป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมัชชาสงฆ์ไทยในสหราชอาณาจักร ดำเนินงานในวัดชีรธรรมบุปผา วัดพุทธวาราม เดนเวอร์ ในปี พ.ศ. 2518 เมื่อพระมหาโสบิน โสปาโก และพระมหาจวน จริตธรรมโน ครบวาระปฏิบัติศาสนกิจ ที่วัดไทยลอดสแตงเจลิส มีนายเกียรติ ประชาศรีบารเดช ประธานศูนย์พุทธศาสนาฝ่ายธรรมวิถี (The Theravada Buddhist Center) ในสหราชอาณาจักร คนที่สองต่อจากนายพุนศักดิ์ ซอโสตถิกุล ประธานคนแรก และพระมหาสำราญ สิทธิกาโท เดานุการวัดไทยได้อาราธนาพระสงฆ์ไปปฏิบัติ ศาสนกิจ 3 รูป ได้ขออาราธนาพระมหาโสบิน โสปาโกให้ปฏิบัติศาสนกิจต่อไป เนื่องจากพระมหาโสบิน โสปาโก เป็นหัวหน้าคณะสงฆ์ไทยรุ่นแรกเป็นผู้บุกเบิกเริ่มต้น สร้างสถาบันเพื่อช่วยเหลือในการสร้างวัดมาตั้งแต่แรกเริ่มยังไม่มีอะไรมาก จนกระทั่งมีวัด

5. พระเทพประสิทธิมนต์หรือพระราชาธิราชกรณ์ (ประสิทธิ์ เขมังกโร)

พระเทพประสิทธิมนต์ เริ่มเดินทางไปปีโรปแล้วเลยไปสหราชอาณาจักร พร้อมกับคณะครูไสภณธรรมอาจารย์ วัดดาวดึงส์ เมื่อปี พ.ศ. 2512 คนไทยแทบทุกแห่งที่ไปพบต่างอยากรู้จะมีวัด มีพระสงฆ์ไทยเป็นที่พึ่งทางใจ

พระราชาธิราชกรณ์ เป็นผู้ริเริ่มในกลุ่มคณะสงฆ์วัดไทย ๕ แห่งที่ประชุมปรึกษาหารือตั้งสมัชชาสงฆ์ไทยในสหราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2519 ปี 2520 เป็นรองประธานปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสมัชชาสงฆ์ไทยในสหราชอาณาจักร และประธานสมัชชาสงฆ์ไทยในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2531 และเป็นเจ้าอาวาสวัดอัมมาราม ชิคาโก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ริเริ่มงานสำคัญทางด้านศาสนาและการศึกษา เป็นผู้อุปถัมภ์โครงการประชุมปฏิบัติการอบรมครูอาสาสมัครวัดไทยที่สหราชอาณาจักรร่วมกับโครงการสอนภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยในสหราชอาณาจักร เมื่อปี พ.ศ. 2528 จนทำให้โครงการได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

6. พระมงคลเทพโนมี (สุพจน์ ชุดรัตน์) หัวหน้าสังฆวัดไทยลอดสแตงเจลิส รูปที่ ๓ ต่อจากพระมหาธีระพันธุ์ เมตตามหาวารี และพระมหาโสบิน โสปาโก ได้ดำเนินงานเรื่องโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วัดไทยลอดสแตงเจลิส เมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นพระสงฆ์ผู้นำการขยายวัดโดยเผยแพร่ไปทั่วสหราชอาณาจักร ได้แก่ วัดมงคลธาราราม เบอร์กเลย์ ปี พ.ศ. 2521 วัดมงคลธาราราม แทมปา พลอริดา วัดพระครีรัตนาราม มิสซูรี วัดธรรมคุณาราม รัฐมิสซูรี วัดพุทธจักราราม ชาวย วัดมงคลธาราราม ที่พอร์ทวอลตัน ปีช รัฐฟลอริดา และที่ชานดิเอโก

7. พระมหาธีระพันธุ์ เมตตาวิหาร วัดมหาธาตุฯ เป็นหัวหน้าสังฆรูปแรกของวัดไทยลอต改良เจดีย์ที่พระธรรมโกศาจารย์ส่งมาเผยแพร่พระพุทธศาสนา อยู่จำพรรษาแรกแล้วเดินทางกลับ ขณะที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาได้รับนิมนต์เดินทางไปแสดงธรรมที่วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.อิกด้วย ปัจจุบันจำพรรษาอยู่ในทวีปยุโรป

8. พระมหาสุรศักดิ์ ชีวนันโท วัดวิชธรรมสาธิค รับนิมนต์ในปี พ.ศ. 2518 เป็นเจ้าอาวาสวัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ต่อเนื่องถึงปี 2539 สร้างอุโบสถค่า มีกิจกรรม การสอนวิปัสสนา ชาวบ้านนิยมเรียกท่านว่าหลวงตาซี ได้ขยายวัดไปอยู่อ่าการที่ 13440 Layhill Road, Silver Spring, Maryland อุโบสถ ที่สร้างใหม่สวยงาม เป็นสถานที่ประชุมสมัชชาสังฆไทยในอเมริกาปี พ.ศ. 2538

พระภิกษุสังฆทุกรูปที่ท่านต้องไปปฏิบัติงานประจำสถานในต่างประเทศ จะต้องมีความอดทน อดกลั้นต่ออุปสรรคนานาประการ ต้องอดทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศซึ่งผิดแผกแตกต่างกันกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก ต้องอดทนต่อสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันกับประเทศไทยในเมืองไทย ต้องอดทนต่อความเงียบเหงาว้าวุ่นวาย ความสะดวกสบายที่เคยได้รับเมื่อยู่ในเมืองไทยนั้น พอย่างเท่านี้เครื่องบินแล้วเป็นอันหมดสิ้นไป ท่านเหล่านี้จะต้องช่วยเหลือตัวเองทั้งสิ้น นับตั้งแต่การจัดอาหาร ซักผ้า ล้างถ้วยล้างชาม ปัดเศษกุญแจ บนเบียงไปทั้ง จะอยู่ให้ผู้อื่นดูแลช่วยเหลือเหมือนเมื่อยู่ในเมืองไทยนั้นไม่ได้ ยศถาบรรดาศักดิ์อัครญาณความเป็นมหานะ พระครูหรือเจ้าคุณที่มีลูกศิษย์ด้วยปรนนิบัติรับใช้มีอยู่ในเมืองไทยนั้น ต้องเก็บไว้เมืองไทย เมื่อไปต่างประเทศแล้วต้องทำเองจัดการเองทุกอย่าง เพราะจะนั่นท่านเหล่านี้จะต้องเสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อพระศาสนาอย่างแท้จริง จึงจะทนอยู่ได้ จะต้องเผชิญต่ออุปสรรคนานาประการ ทั้งด้านวัตถุ บุคคล และความเห็นที่ขัดแย้งกัน (พระมงคลเทพโนมลี, 2533: 63 ถึงถึงในประกาศร. ส.ห.ฉบับที่ 2539: 38-40, 42-45) นับว่าเป็นภารกิจหนักสำหรับพระภิกษุสังฆทุกคนในการสร้างวัดในต่างประเทศแต่ละแห่ง เพราะจะต้องบำเพ็ญขันติธรรมและเมตตาธรรมอย่างสูง ไม่เช่นนั้น งานประกาศพระพุทธศาสนาในต่างประเทศจะไม่มีทางสำเร็จ